

KAŽIPOT

mesečnik slovenske skupnosti

številka

13

april,
2006.

letnik II

ISSN 1845-5034

Bazovica, ti predragi si naš dom,
roke slovenske pridne so te dale,
spomin na tebe vedno nosil bom,
ponos kvarnerske lepe si obale.

Slavko Arbiter; «Bazovica»

Zora Ausec, utemeljiteljica KPD Bazovica leta 1947, po poklicu učiteljica, si je od prvih dni delovanja poleg ljubiteljske kulture prizadevala tudi za ustanovitev slovenske šole na Reki, da bi, kot je zapisala v enem od številnih dopisov (26. 6. 1947, ki so pozneje romali vse do maršalata, «... otroci iz slovenskih družin imeli pravico do šolanja v maternem jeziku, ga tako ohranili enako kot tudi slovensko kulturo, v sožitju z bratskim hrovaškim narodom ... »

Droben korak na tej poti ohranjanja jezika, pa tudi pričevanja o življenju in delu rojakov in njihovih potomcev, skuša prav tako prispevati Kažipot. Prva številka je izšla pred letom dni. Naj bo ta obletnica priložnost za vnovično povabilo k vašemu sodelovanju: s kritiko, informacijo, predlogi ali spomini o vsem, kar na Reki priča o stoletja navzočih najrazličnejših vezeh med narodoma.

KAŽIPOT

Mesečnik slovenske skupnosti
na Reki in v PGŽ

Ureja uredniški odbor:

Milan Grlica, Marjana Mirković, Darko Mohar,
Vitimir Vitaz

Podpinjol 43, 51000 Reka, Hrvaška
tel.: 324 321, 215 406, faks: 334- 977

Glavna urednica: Marjana Mirković
(priprava, prevodi in oprema besedil)
tel.: 091 593 6086
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr

Lektorica
Darka Tepina Podgoršek

Izdajatelj:
Slovenski dom KPD Bazovica,
bazovica@bazovica.hr
Svet slovenske narodne manjšine Reke
Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
vijece-slo.pgz@ri.t-com.hr

ISSN 1845-503

Oblikovanje:
Branko Lenić

Tisk: Tiskara «Sušak»

Prelom in tehnično urejanje:
Ri-TaCom, Reka

Mesečnik finančno podpirajo:
Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu
Mesto Reka
Primorsko-goranska županija

Naklada: 500 izvodov

Naslovnica:
Zora Ausec
Karikature:Boian Grlica

SLOVENSKI DOM KPD «BAZOVICA»

tajništvo, knjižnica in klubski prostori

torek in četrtek :
10.00 – 12.00 in 18.00 – 20.00

tel.: 215 406, fax: 334 977

tel.: + 385 51 324 321, 215 406

MePZ – vaje ponedeljek:
18.00 – 21.00

Dramska skupina - sredi, po dogovoru

Folklorno-plesna skupina

torek in četrtek: 19.00 – 21.00

Dop. pouk slovenskega jezika in kulture

ponedeljek, torek in sredi:

18.00 – 21.00

Planinska skupina - torek:

20.00 – 21.30

Svet slovenske narodne manjšine Reke

četrtek: 10.00 – 12.00

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ

sredi: 10.00 – 12.00

vijece-slo.pgz@ri.t-com.hr

Hišnica: Marija Darapi, tel.: 337 000

Gostinska ponudba:

Buffet Saratea, tel.: 331 079

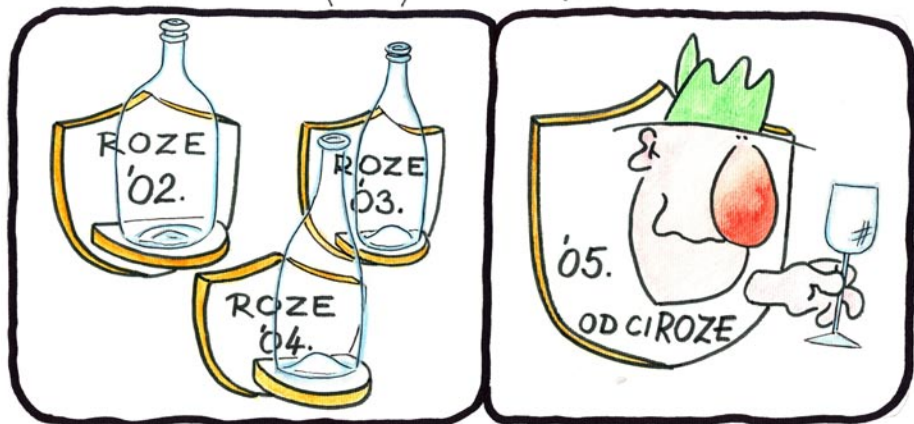
Kažipot april 2006, št. 13,

letnik II

Kazalo:

- 3.... Obvestilo in pisma
- 5.... Dogodki marec
- 16... Napoved april
- 20... Pismo iz Liburnije
- 22... Iz drugih društev in svetov
- 24....Nespregledano
- 25....Aktualno

E(G)ONOLOG

OBVESTILO

Priprave na 60. obletnico društva

Znova vabimo vse, ki imajo stare dokumente, fotografije, izkaznice, plakate, obvestila, oglase ali izrezke iz časopisov, ki pričajo o dejavnosti društva Bazovica ali slovenski skupnosti na Reki, da nam jih odstopijo na vpogled. Želeli bi izpopolniti dokumentacijo za arhivsko zbirko in jo predstaviti ob jubileju.

Pevski zbor pred nastopom, konec petdesetih let

Arhiv KPD Bazovica: posebna zahvala Mojci Milek

Ob tej priložnosti se posebej zahvaljujemo **Mojci Milek iz Kranja**, dedinji osebnega arhiva iz zapuščine utemeljiteljice KPD Bazovica Zore Ausec. Društvu je namreč podarila celoten osebni arhiv, ki je dragoceno gradivo za vpogled v dokumentacijo o minulem obdobju. V obdelavo ga je prevzela mlada raziskovalka Barbara Riman, več o vsebini v prihodnji številki.

Iz arhiva Zore Ausec

PISMA

Mladinska skupina vabi k sodelovanju, njena članica Tea Tadej pa je poslala naslednje pismo:

Kdo in kaj smo? KPD Bazovica ima veliko članov, od najstarejših, upokojencev, do mladih ustvarjalnih odraščajočih mladostnikov, ki smo se združili v Mladinsko skupino. Kaj še reči o nas? Mladi smo, polni idej, željni potovanj, spoznanj in druženja. Sestajamo se vsako drugo in četrto soboto v mesecu od 16. 00 do 17.00 ure, ko v prostorih KPD Bazovica iz svojih glav neutrudno črpamo nove in zanimive zamisli o vsem, kar imamo radi, od tega, da svojo ustvarjalnost izražamo na čestitkah za božič, do fotografskega tečaja in izbiranja krajev, ki jih obiskujemo na naših celodnevnikih izletih. Treba pa je poudariti, da imajo naša druženja tudi cilj: tako

so potovanja po Sloveniji za nas svojevrsne učne poti, medtem ko bo likovna edukacija predstavila rezultate maja, na razstavi, ki jo pripravljajo štiri naše članice itd. Na mladih ostaja svet, pravi star pregovor, mi pa si po svojih močeh prizadevamo, da bi ga kar najbolj upravičili z vrsto svojih aktivnosti v okviru Mladinske skupine in tudi v samem društvu KPD Bazovica.

DOGODKI MAREC

9. marec

UO KPD Bazovica: volitve predsednika

Vitomiru Vitazu in Milanu Grlici še en mandat

UO KPD Bazovica je 9. marca, na prvi seji po volilni skupščini, znova izrekel zaupanje dosedanjemu predsedniku Vitomiru Vitazu in ga prepričal, da te dolžnosti opravlja še v naslednjem mandatu. Iskrene čestitke! Enako podpredsedniku Milanu Grlici!

Pred sestankom

17. marec

Darko Mohar: Občni zbor Slovenskega planinskega društva Trst

Povabilo na 52. redni občni zbor SPD Trst je bila priložnost za vplod v dejavnost močnega planinskega društva in pogovor o sodelovanju, pa tudi za vnovično srečanje z vodstvi drugih slovenskih športnih društev iz Italije.

SPD Trst je bilo osnovano pred več kot stotimi leti. Društvo šteje več kot 400 članov (težave s plačevanjem članarine so podobne kot v KPD Bazovica), ki so razporejeni v

več sekcij (izletniška, jamarska, alpinistična, mladinska, markacijska, smučarska in druge). Po poročilih predsednice društva gospe Marinke Pertot pa tudi vodij posameznih sekcij je dejavnost društva res impresivna. Samo izletov se je udeležilo več kot devetsto članov in njihovih prijateljev, tu so še številni plezalni vzponi, alpinistični tečaji, smučarska tekmovanja, sodelovanje v evropskih čezmejnih projektih in marsikaj drugega. Kot največjo težavo v delovanju trenutno omenjajo, da jim Planinska zveza Slovenije (PZS) zaradi pravila recipročnosti ne omogoča uveljavljanja navadnih popustov po planinskih kočah Slovenije, ki pa jih brez težav lahko dobijo v kočah Nemčije, Švice, Avstrije in druge. Problem bodo poskusili kar najhitreje rešiti na sestankih s predstavniki PZS.

Na zboru so se dogovorili o prihodnjem sodelovanju društev. Prvi rezultat dogovora bo viden že 24. 3., ko v KPD Bazovica gostuje član SPDT Alojz Abram s predavanjem o Jemnu, deželici na Arabskem polotoku. Naslednje srečanje bo aprila, ko se bodo na Sviščakih pri Ilirski Bistrici sestali člani SPDT, SŠD Sloga iz Bazovice, PD Snežnik iz Ilirske Bistrice in planinske skupine KPD Bazovica.

Društvo ima svojo spletno stran na naslovu: www.spdt.org

Občni zbor SPD Trst

18. marec

Dvorana krajevne skupnosti Stoperce (občina Majšperk)

Andrej Jelačin: Piknik s tvojo ženo, komedija, 120. uprizoritev
Režija: Alojz Usenik, tudi v glavni vlogi poleg Loredane Jurković

Dramska skupina Bazovice je v Stopercih gostovala na povabilo Kulturno-prosvetnega društva in v okviru dolgoletnega sodelovanja. Priljubljena komedija praznuje svojevrsten jubilej, že 120. uprizoritev, kar je izreden dosežek za ljubiteljsko gledališko skupino. Po drugi strani pa je bil izjemen uspeh - glede na dobro znan izjemen trud in entuziazem Alojza Usenika pa tudi soigralko Loredane Jurković - tudi pričakovan. Obiskovalci v polni dvorani so predstavo, kot navadno, zelo dobro sprejeli in se pošteno

nasmejali ter nastopajoča nagradili z dolgotrajnim ploskanjem; svoje navdušenje je izrazila tudi sama županja Majšperka Darinka Fakin in igralcema za nastop osebno čestitala kar v garderobi. Zadovoljni so bili vsi, prisrčna dobrodošlica predsednice KPD Stoperce Anice Rejec in sodelavcev pa obeta, da bo kmalu sledilo dogovorjeno novo srečanje. Vtise sta zbrala predsednik KPD Bazovica Vitomir Vitaz in aktivna članica dramske skupine, igralka in šepetalka Zdenka Jelovčan.

Vitomir Vitaz: Stoperce

Stoperce so razloženo naselje z gručastim jedrom v dolini potoka Skralške, ob cesti Majšperk-Rogatec in hkrati pod osrčjem Donačke gore. Ležijo na 285 m nadmorske višine in torej spadajo v gozdnati del Haloz. V dolini so travniki in

njive, na strmih pobočjih je nekaj sadovnjakov. Velik del kraja prekrivajo gozdovi. Naselje ima manjši center z osnovno šolo, pošto, trgovsko in gostinsko ponudbo, ohranjenih je tudi nekaj črnih kuhinj in starih viničarskih kleti. V kraju stoji cerkev sv. Antona Puščavnika, ki se prvič omenja leta 1441, tu je tudi spomenik padlih v drugi svetovni vojni. V domu krajanov, ki združuje zelo dejavno društveno življenje prebivalcev (teh je vseh skupaj okrog 630), poteka vrsta prireditev.

Stiki med KPD Bazovica in KPD Stoperce segajo v sedemdeseta leta prejšnjega stoletja. Takrat je na pobudo tedanjega člana Ignaca Vrabiča, rojenega v Stopercah, na Reki gostovalo KPD Stoperce s komedijo Namišljeni zdravnik. Naši gostje so bili dva dni. Prvi dan so si malo ogledali reške znamenitosti, zvečer so odigrali svojo predstavo, zatem smo organizirali družabni večer in se veselili pozno v noč. Čeprav jih je bil poln avtobus, so prespali kar pri naših članih doma. Naslednji dan smo se odpeljali proti Učki, tam v naravi smo se seveda imenitno imeli, nato so odpotovali domov. V teh dveh dneh smo se zmenili, da bomo v kratkem času mi njihovi gostje v Stopercah in tako je čez nekaj mesecev tudi bilo. To je bil začetek našega sodelovanja. Vsako leto so bili oni pri nas in mi pri njih. Vedno so gostje pri domačinih tudi prespali in poleg kulturnega programa smo za jutro po nastopu pripravili piknik, športne in druge družabne dogodke. Ta srečanja so se vrstila do sredine devetdesetih, ko je naše društvo gostovalo s komedijo Glej, kako lepo se začenja dan Z. Bajsica in s plesi naše fol-

klorne skupine. Potem so stiki zamrli in premor je trajal skoraj deset let. Na vso srečo se je proslave 70. obletnice delovanja KPD Stoperce udeležil naš član Alojz Usenik in je te stike uspešno obnovil. Rezultat je bil takojšen. Stoperčani so bili na Reki lanskega novembra, mi pa smo se pravkar vrnili iz Stoperce po gostovanju s komedijo Piknik s tvojo ženo Andreja Jelačina. Na pot smo se odpravili okrog devete ure, vozil nas je „naš“ stalni šofer Frenki, ki je ves dan, od odhoda do poznih večernih ur, pričakoval obvestilo, da je prvič postal stric. Po dveh premorih (v restavraciji Na jasi in seveda na Trojanah) smo v Stoperce prispeli z rahlo zamudo. Po poti smo malo zašli, ker nismo pravočasno zavili z avtoceste in si nehote ogledali del Slovenije, ki si ga sicer verjetno ne bi. V Stopercah so nas pričakali domačini, člani društva, nam postregli z domačim žganjem in borovničevcem ter nas odpeljali na okusno kosilo na bližnjo izletniško kmetijo Golob. Po končanem kosilu se je bilo treba lotiti dela, kar pa po obilni hrani ni bilo lahko. Vseeno se je del našega moštva pogumno spoprijel s pripravo odra in tehnike, nekateri pa smo odšli obiskat naši nekdanji članici Ivanko in Zvezdano Vrabič. Obe sta pred leti živeli na Reki in aktivno delovali v društvu in pri njihju doma smo veselo obujali spomine na preteklost. Tako se je približal tudi čas prireditve, ki je bila posvečena materinskemu dnevu. V resnično polni dvorani so se na začetku kratko predstavili stoperški otroci, zatem pa se je začel Piknik. Začetek ni obljubljal nič dobrega; kasetofon vrhunske kvalitete (Made in Turkmenistan)

je takoj odpovedal in čeprav se je voditelj tehnike Milan Grlica takoj znašel, je bil tempo na samem začetku žal malo slabši. Tega na srečo publika ni posebej opazila in je do konca zelo lepo spremljala dogodke na pikniku, ki sta nam jih pričarala neutrudna Alojz Usenik in Loredana Jurković. Po predstavi se je občinstvu oglasila tudi županja občine Majšperk, pozneje pa v garderobi obiskala naša igralca in jima čestitala. Na odru sva s predsednico KPD Stoperce Anico Rejec izmenjala darili in večer sklenila z željo, da se znova obujeno sodelovanje nadaljuje. Gledalci so se počasi razšli. Zanje je bil večer končan, nas pa je čakalo še pospravljanje odra. Vse smo pospravili v kombi, se prepričali, da nismo ničesar pozabili, in se spet odpeljali na kmetijo Golob na večerjo. Tako kot kosilo je bila tudi večerja zelo okusna in obilna. Med večerjo smo se še malo pogovarjali, se na koncu poslovili od domačinov ter oddirjali proti Trojanam, da bi še pravočasno lahko kupili krofe, gibanice in kremne rezine. Medtem ko smo nakupovali, je Frenki končno dobil sporočilo, da je postal stric, in nas vse povabil na še eno pijačo. Ostanek poti je potekal v dremanju, še zadnja „postaja“ na Potoku, nato

Po nastopu

pa meja in vožnja proti domu.

Zdenka Jelovčan: Piknik v Stopercah

Dvorana je bila polna

Obisk v Stopercah, vasici v gozdnatem delu Haloz, se je po daljšem premoru zgodil v razmeroma kratkem času: novi spodbudi za nadaljevanje dolgoletnih stikov, predlagani ob praznovanju 70. jubileja julija lani, je novembra sledil uspešen nastop Stoperčanov z dramsko predstavo Veriga F. S. Finžgarja v naši dvorani, dramska skupina Bazovice pa je nastop vrnila s priljubljenim Piknikom. Velike zasluge za oživljanje stikov ima Alojz Usenik, duša in srce naše dramske skupine, režiser in igralec (poleg Loredane Jurković) v Pikniku.

Ob prihodu v Stoperce so nas prijazno sprejeli predsednica KPD Anica Rejec, tajnica Marinka Pšeničnik, vodja ljudskih pevcev Anton Galun, blagajničarka Klementina Golob, vodja pravljicarjev in literarne sekcije Lea Kitak ter člana UO Terezija Lampret in Adolf Kopše. Predstavili so nam delo društva in pokazali oder in dvorano za nastop našega jubilejnega 120. Piknika. Po kosilu so se nekateri člani sprehodili po vasi, preostali pa smo pripravljali oder in sceno. Ker je bila prireditev posvečena materin-

skemu dnevu, je v prepolni dvorani pod vodstvom Lee Kitak pred nami nastopila sekcija najmlajših z igrico Hvala, mama. Po tej ljubko izpeljani predstavi sta Loredana Jurković in Alojz Usenik spet prepričljivo in sproščeno odigrala Piknik. Da sta to dobro opravila, je pričalo tudi ploskanje številnega občinstva med predstavo in po njej. Na oder je zatem prišla županja občine Majšperk Darinka Fakin in po pozdravnem govoru in čestitkah, izrečenih ženam in materam, pozneje v garderobi osebno čestitala igralcema za dobro igro in razgiban nastop. Med večerjo smo z gostitelji izmenjali predloge za nadaljnje sodelovanje in se poslovili z željo, da se naslednjč vidimo na Reki.

20. marec

Galerija Kortil: Letna razstava po izboru selektorice Ksenije Orelj

Umetniški fotograf Dragan Karlo Došen je prišel tudi v letošnji izbor za razstavo, s katero se vsako leto predstavlja Hrvaško društvo likovnih umetnikov HDLU na Reki. Razstava se letos imenuje Igra že, kaj pa pravila? Njegov film Ig(raj) in instalacija sta bila v Novem listu najboljše ocenjena.

Dragan Karlo Došen in Krešo Mustač

22. marec

**Slovenski dom KPD Bazovica
Ludmila Počkar - Ličen: Podobe
Majlonta, samostojna likovna razstava**

Z novimi slikami se po šestih letih premora v društvu znova samostojno predstavlja dolgoletna članica Ludmila Počkar - Ličen, avtorica, ki slika od mladih let, a ji šolanje na zagrebški likovni akademiji kljub uspešno opravljenemu sprejemnemu izpitu leta 1949 ni bilo dano. Zaposlila se je v reškem Projektivnem biroju in se slikanju resneje posvetila šele po upokojitvi. V minulem dvajsetletnem obdobju je največ ustvarjala v olju, blizu pa so ji tudi risba, akvarel in tempera. Svoja dela z motivi starih mestnih in vaških vedut, veselih tibožitij in razkošno cvetočih poljan je postavila na ogled na več kot petdesetih skupinskih in dvajsetih samostojnih razstavah na Hrvaškem in v Sloveniji, zanje pa prejela tudi nagrade in priznanja. Slikarka je članica likovne skupine Romolo Venucci pri reški italijanski skupnosti, opatijske Likovne delavnice in reške podružnice zagrebške Skupine 69.

V društvu so tokrat na ogled Podobe Majlonta, podobe, ki jih avtorica nosi v srcu iz otroških let in neguje skupaj z mislijo in s spominom na staro mamo in njene zgodbe o življenju Majlontarjev in graščakov. Spomini segajo v nežna otroška leta, od četrtega leta naprej, ko je vsako poletje s starši tja prihajala na počitnice. Še danes, pravi, se počuti, da tudi "tom pripada". V tem starem delu Postojne, ob vznožju grajskega hriba Soviča, danes zaščitenega, a zapuščenega, je bila ena redkih, ki si je na mestu njihove nekdanje Buclalove domačije uredila drugi dom, poleg tistega v Škrljevu, kamor je očeta železničarja z družino po drugi svetovni vojni pripeljala služba. Razstavo je odprl predsednik Bazovice Vitomir Vitaz in se avtorici zahvalil za sodelovanje. Priložnostni kulturni program je nato pred nabito polnimi klubskimi prostori najprej popestril MePZ pod vodstvom Franja Bravdice, zatem pa posebni gostje, moška klapa Sklad iz bližnjega Bakra, v kateri prepeva tudi vnuk avtorice, Edgar Rupena.

Z razstave, Ludmila Počkar - Ličen

24. marec

Slovenski dom KPD Bazovica

Alojz Abram: Jemen (v arabskem jeziku Al-Yamin, kar pomeni deželo, desno od Meke); potopisno predavanje

Alojz Abram

V okviru sodelovanja z društvu iz zamejstva je planinska skupina organizirala potopisno predavanje z naslovom Jemen. Alojz Abram iz Slovenskega planinskega društva Trst je zanimivo pripovedovanje popestril s številnimi diapozitivi in dveurni sprehod po 4000 kilometrov dolgi poti po tej neznani in daljni deželi je kaj hitro minil. Predavatelj nam je posredoval obilico informacij in zanimivosti s posluhom pravega svetovnega popotnika, ki zna sprejemati drugačnost. Večina obiskovalcev je bila najbolj osupla nad tem, da je v Jemnu vsakodnevna redna dejavnost žvečenje rastline kat (rajska roža) in da zato porabijo celo do 80 % družinskega proračuna. Izvedeli smo še marsikaj, med drugim tudi to, da so bili mojstri filigranskega oblikovanja srebrnega nakita, ki je bil poceni, dolgo let Judje. Ko se jih je večina po ustanovitvi Izraela preselila tja, je ta obrt skoraj izumrla.

Predsednica Marinka Pertot in podpredsednik Peter Suhadolc sta napovedala srečanje s planinci

Devina in Bazovice v Italiji ter domačega društva Snežnik 23. aprila v Ilirski Bistrici.

Alojz Abram je za spomin podaril tudi knjigo Od Jadrana prek Triglava, ki je izšla ob stoletnici društva Trst leta 2004.

Alojz Abram je po rodu Tržačan, že v mladih letih angažiran na področju kulturno-prosvetne dejavnosti, športa in politike. Bil je urednik pri Primorskem dnevniku, od leta 1968 pa v časnikarskem oddelku slovenske radijske postaje Trst A v sklopu RAI. Leta 1966 je postal glavni urednik mladinske revije Galeb in jo vodil do leta 1992, urejal pa je tudi druge publikacije. Vnet planinec in svetovni popotnik je leta 1988 prevzel predsedstvo Slovenskega planinskega društva Trst, ki ga je uspešno vodil do leta 2000. Je dobitnik več priznanj; leta 2000 je prejel tudi Bloudkovo plaketo. Zadnje Abramovo delo je knjiga Od Jadrana prek Triglava, ki je kronologija stoletnega obstoja Slovenskega planinskega društva.

Jemen

25. marec Slovenski dom KPD Bazovica: Bralne urice

V organizaciji županijskega sveta slovenske narodne manjšine so po-

tekale četrte uspešne bralne urice, ki počasi dobivajo redne obiskovalce. Tokrat je Jasno Zazijal Marušič uspešno zamenjala Loredana Zidar - Jurković in ob tej priložnosti uporabila svoje dolgoletne igralske izkušnje z odra Bazovice, da bi vnukoma, Arijanu in Davidu, ter Arijanu st. in Nikolini kar najlepše približala pesmice iz Mehurčkov, prve izraze v slovenščini in zbudila zanimanje za nadaljnja srečanja.

25. marec

Lovran: Poklon spominu na skladatelja Josipa Kaplana

V počastitev spomina na skladatelja slovenskega rodu Josipa Kaplana, ki je umrl 25. marca 1996, so se na pokopališču v Lovranu zbrali predstavniki KPD Bazovica in SKD Snežnik ter svetov slovenske narodne manjšine. Na deseto obletnico smrti so se poklonili spominu nanj, položili cvetje in prižgali svečo. Ob tej priložnosti so navezali stik s sinom dr. Damirjem Kaplanom, sicer zdravnikom anesteziologom v bolnišnici v Lovranu, in ga v krajšem pogovoru seznanili s projektom Slovenski prispevek županijski dediščini, v okviru katerega je predvidena izdaja monografske brošure tudi o priljubljenem skladatelju, ki je poleg obsežnega glasbenega opusa uglasbil tudi več

Z dr. D. Kaplanom

pesmi pesnika Slavka Arbitra, dolgoletnega člana vodstva KPD Bazovica.

26. marec

Darko Mohar: Izlet planinske skupine na otok Krk

V spomladanskem tihem jutru je štirideset tujcev, planincev Bazovice, v majhni Stari Baški na Krku povzročilo precejšnjo zmedo med redkimi stalnimi prebivalci. Stara ljudska pesem teh krajev pravi: »Stara Baška, ti si na vidiku, od tebe se vidi Ameriku!« Hiše so raztegnjene precej visoko na strmih in golem hribu, obkrožajoč skoraj ves zaliv s krasnim pogledom proti zahodu in jugu. Stalnih prebivalcev je malo, pravih domačinov še manj. Skopa zemlja in težko življenje sta jih pregnala vsepovsod po širnem svetu, še največ v Ameriko. Ker je mestece na koncu vseh poti, mu pravijo tudi Kraj, prebivalcem pa Krajani. Četita planincev hitro odkoraka skozi mesto, za njimi so ostali samo začudeni domačini. Kam pa ti rinejo? Saj tam, kamor gredo, ni ničesar, naprej ni več nobene poti ... Poti mogoče res ni, vsaj takšne ne, po kateri še kdo hodi, je pa neskončna lepota kamnite pokrajine z modrim morjem v ozadju. Pogledi se spreminjajo iz trenutka

v trenutek; toplo sonce je izvabilo prve beluše in nešteto mrazovcev, ki so pravi čudež v sicer negostoljubni kamniti pokrajini.

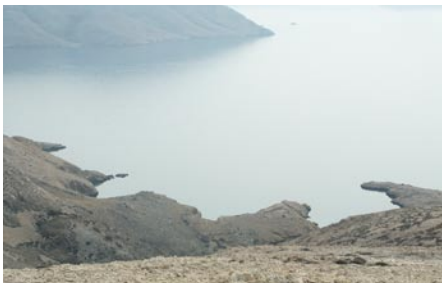
Prvi postanek je pri ostankih cerkvice Svetega Hieronima. Vasice, ki je bila včasih tu (Mali Kraj), zdavnaj ni več, trije zidovi in ostanki apside cerkvice pa še kljubujejo času. Cerkev se prvič omenja v začetku šestnajstega stoletja, verjetno pa je veliko starejša. Da ne bi dokončno propadla, so ostanke restavrirali in zaščitili, tako da bodo v lepoti cerkvice in njenega položaja še dolgo lahko uživali zanamci. Kratek počitek na eni od številnih plaž prav pride. Pred planinci je najtežji del poti, vzpon na vrh Spiljno čelo (190 m), čez kamnite strmine po stari pastirski stezici, ki ji je zelo težko slediti. Čeprav so steze na teh koncih otoka speljane zelo logično in sledijo najlažjim prehodom in orientacijskim točkam, nekatere vseeno počasi izginjajo, kakor spremembe v načinu življenja. Razgled z vrha je enkrat: naokrog morje z otoki Prvičem, Golim, Grgurjem, Rabom, Cresom, Lošinjem, v ozadju vseh temno modri, še vedno s trimetrsko snežno odejo prekrit Velebit. Ko je najtežje že zdavnaj mimo – sledi še lahek spust do majhnega in pred morjem in vetrovi varnega zaliva Bracol – se pripeti nesreča. Kričanje, žvižgi, nekdo je padel. Na tem kamnu res ni dobro pasti, kamni so ostri kot nož. Hitro nazaj, ogled položaja, prva pomoč, odločitev, kaj naprej. Metko le uspemo postaviti na noge, obdelamo nekaj odrgnin, z roko pa je hudo. Trpi hude bolečine. Kolikor moremo, roko imobiliziramo; samo da jo še spravimo do morja. V zalivu je pomol, bom že goga našel, da pride

ponjo s čolnom. Frenk se je odzval klicu na pomoč, čez eno uro bo v Bracolu. Hvala bogu, uspelo nam je rešiti zadrego.

Skupina nadaljuje pot, do Baške je še dve uri hoje v območju Senjskih vrat, znanih po hudih burjah. Kamniti zidovi – gromače in številne terase pričajo o težkem boju naših prednikov za obstoj. Edino, kar so imeli, je bila zemlja in treba je bilo ohraniti vsako njeno pest. Ostanek zgodnjemanske cerkvice Svetega Nikole, zaščitnika pomorščakov in ribičev, oddaljene od naselij, bomo obiskali kdaj drugič, saj smo vsi še mladi. Občuti se utrujenost v vrstah pohodnikov, do cerkvice pa se je treba spustiti skoraj do morja. Nenadoma se nad nami dvigne šest beloglavih jastrebov in poleti proti Bracolu. A so zavohali Metko? Pozni ste, fantje, smo jo že spravili proti domu!

Končno zagledamo Baško in njeno dva kilometra dolgo plažo. Nekje na začetku plaže čaka vsaj en "pirček".

No, to še ni bil konec. Poskusili smo se še dogovoriti s sodelovanje s kulturnim združenjem Sinjali iz Baške, ki si s številnimi, medijsko dobro spremljanimi programi prizadeva pojem otoškega kamna kot najbolj naravnega materiala tega kraja dvigniti na višjo, umetniško raven.

Pogled z vrha

27. marec

Mestna hiša, Reka: Odbor za narodne manjšine

Podaljšanje mandata in mesečne nagrade članom svetov?

Odbor za narodne manjšine je na svoji 5. seji na dnevni red uvrstil najprej Pravilnik o nadomestilu stroškov in nagradi za delo, namenjenim članom svetov in predstavnikom narodnih manjšin (NN, 24/06). Pričakovati je, da bo pravilnik poenotil pristop in vse doslej gluhe lokalne oblasti prisilil v povrnitev stroškov na tem področju. To med drugim predvideva pravico do nadomestila stroškov javnega prevoza in dnevnic v znesku, predpisanem za službena potovanja v RH in tujini. Članom svetov in predstavnikom pravilnik tudi zagotavlja pravico do mesečne nagrade v znesku, ki ne sme presežati 50 % nadomestila, ki ga sicer prejemajo člani predstavniškega telesa posamezne enote lokalne in regionalne samouprave. Na seji odbora so sklenili, da bodo ob maksimalni podpori to vprašanje prepustili v odločanje mestnemu svetu in sprejeli delež, za katerega se bo ta določil. Naslednja točka dnevnega reda je bil nedavni seminar v Zagrebu, namenjen delu svetov in predstavnikov narodnih manjšin, organizirala pa sta ga Urad Vlade RH za narodne manjšine in Svet narodnih manjšin RH. Kot je povedal eden od udeležencev, predsednik Sveta črnogorske narodne manjšine Reke Ljubo Radović, gre za srečanje, ki stane veliko denarja, a ni ponudilo pravih informacij, čeprav so bile vse delavnice zanimive in koristne. Izrekel je tudi očitke na račun Sveta narodnih manjšin RH, ker ne na-

menja dovolj pozornosti svetom, ki marsikje še nimajo pogojev za delovanje. Prav tako po več kot desetih dneh še niso prejeli zapisnika o sklepih, med katerimi je zanimiv predlog, da se sedanjim svetom podaljša mandat za dve leti in naslednje volitve organizira sočasno s tistimi za lokalno in regionalno samoupravo leta 2009. Na seji je med drugim izražena podpora albanskemu manjšinskemu svetu in skupnosti za ureditev prostorov, ki so v lasti mesta, predsednica Koordinacije svetov Darinka Janjanin pa je opozorila na nerazumljivo zavračanje svetov kot nosilcev tehtnih projektov. Sejo je končala kritika na račun delovanja Koordinacije, po mnenju predsednice Janjaninove neupravičena, zato se ji je izognila, navzoči predsedniki svetov pa rešitev nesporazumov pričakujejo na nujni in izredni seji 5. aprila, za katero so se odločili neposredno po seji.

28. - 29. marec **Evropski parlament, Bruselj** **Obisk delegacije koordinacije SLO-MAK**

Delegacija koordinacije Slovak je bila na srečanju v Bruslju. Predstavnike evropskega parlamenta in delovnih teles za jezikovna in manjšinska vprašanja so v skupnem dokumentu opozorili na probleme posameznih manjšin. V kulturnem sporedu je pisatelj Boris Pahor 28. marca spregovoril o vlogi slovenske kulture in jezika v Evropi, nastop je sklenila mlada koroška glasbenica Nina Popotnik, na ogled pa je bila tudi dokumentarno-informativna razstava o slovenskem zamejstvu. V prostorih Slovenske hiše je dan

pozneje potekalo vseslovensko srečanje s slovenskimi evropskimi poslanci in predstavniki veleposlanništva, slovenskega parlamenta in vlade. Zvezo slovenskih društev na Hrvaškem so zastopali predsednik Darko Šonc, podpredsednik Franc Strašek, sodelavka Sveta slovenske narodne manjšine Zagreba Matea Hotujac, predsednik SKD Triglav iz Splita Boštjan Kordiš, podpredsednik KPD Bazovica Milan Grlica in tajnica Tanja Fućak.

Tanja Fućak: Bazovica v Bruslju

Predstavniki društev s Hrvaške

Na dolgo in kar naporno pot smo se odpravili v ponedeljek. Precej utrujeni smo se po prihodu v hotel umaknili v sobe na počitek pred napovedanimi obveznostmi. V torek zjutraj so vodilni člani koordinacije Slovak na uradnem srečanju v EP predstavili problematiko slovenskih manjšin, mi pa smo se jim pridružili po kosilu in ogledu znamenitosti Bruslja, predvsem znanega Atomiuma. Našo delegacijo sta med drugimi sprejela tudi slovenska poslanca v EP Mojca Drčar-Murko in Jelko Kacin. Odprta je bila razstava, ki je s plakati, knjigami in časopisi predstavila delovanje slovenskih društev v zamejstvu.. Po otvoritvi in kratkem

Pisatelj Boris Pahor

govoru predsednika koordinacije Rudija Pavšiča, poslancev Jelka Kacina in Mojce Drčar- Murko ter znanega slovenskega pisatelja Borisa Pahorja smo si ogledali kongresno dvorano in druge prostore EP. Popoldan in večer smo preživeli v ugodnem druženju z ostalimi udeleženci izleta. V sredo zjutraj smo si ogledali Bruselj, kot člane društev s Hrvaške pa nas je pri misiji RH v EU sprejel veleposlanik Branko Baričević s sodelavci. V prijetnem pogovoru smo predstavili delovanje in položaj Slovencev na Hrvaškem, zvečer pa smo imeli večerjo v Slovenski hiši, kjer so predstavniki koordinacije Slo-mak imeli konferenco za novinarje. Večer smo preživeli v ugodnem in sproščenem ozračju, zgodaj zjutraj pa smo se odpravili na dolgo pot proti domu. V štirih dneh smo spoznali veliko Slovencev, ki tudi živijo

v zamejstvu, spoznali smo njihove težave in navezali stike za nadaljnje in še boljše sodelovanje.

Koordinacija Slo-mak je odprla tudi svojo spletno stran na naslovu: www.slo-mak.net/slovenes Na njej je med drugim dostopno tudi celotno besedilo skupnega dokumenta, predloženega v Bruslju.

NAPOVED APRIL

3. april, 18.00: V MANJ KOT LETU DNI ŽE TRETJE NOVO SLOVENSKO DRUŠTVO V RH

Velika dvorana Mestne hiše, Labin
Ustanovitvena skupščina Slovenskega društva v Labinu

Slabo leto je minilo, odkar smo navezali stike z mladim Kristianom S. Reismanom iz Labina, potomcem slovenskega rodu tretje generacije. Kristian je zaposlen kot novinar v labinskem dopisništvu Glasa Istre in govori zelo lepo slovenščino, zahvaljujoč samo svojemu družinskemu okolju. Naši prošnjiki, da napiše nekaj o Slovencih v Labinu, je kmalu sledilo prijazno pismo in izredno zanimiv prispevek. Popestril ga je z labinsko razglednico iz prvih let minulega stoletja, napisano v slovenščini, dragocen spomin iz zbirke Marijana Milevoja, njegovega urednika, sicer pa velikega ljubitelja in poznavalca lokalne zgodovine in dediščine. O izrednem posluhu Marijana Milevoja za usode posameznikov, tako kot tudi za naravo in kulturo nasploh, zgovorno priča njegova knjiga Labinade, v kateri med drugim posebej omenja tudi Slovence v Labinu, ki številčno niso močni, so pa, kot pravi, "še dandanes ostali svoji", in dodaja, da je to "vsekakor treba spodbujati". Marijanu Milevoju gre vsa zahvala za prvo spodbudo, Kristianu in drugim članom (7. marca so se na prvem sestanku sešli še Z. Bevčar, M. Posedel, F. Ipavec, D. Vodopivec in G. Sedej) pa za začetni, prvi korak. Pomen ustanovitve slovenskega društva pa so prepoznali tudi predstavniki lokalnih ob-

lasti in za slovesen dogodek dali na razpolago veliko dvorano Mestne hiše.

Iskreno čestitamo in želimo vso srečo!

4. april 19.00: Slovenski dom KPD Bazovica Eduard Pavlović: Križ vseh križev, samostojna kiparska razstava

Razstava je organizirana v sodelovanju z zadrskim Hrvaškim akademskim društvom likovnih umetnikov. Odprl jo bo prof. Boris Toman, na ogled pa bo 13 skulptur v lesu, kovini in drugih materialih.

Avtor, po poklicu psihiater, razstavlja od začetka devetdesetih let. Imel je več samostojnih in skupinskih razstav na Hrvaškem in v tujini (Italija, Litva). Za svoja dela je bil tudi nagrajen. Poleg kiparstva se ukvarja tudi s slikanjem in heraldiko.

6. april, 19.00:

Slovenski dom KPD Bazovica
Dr. Jernej Zupančič: Skupni slovenski kulturni prostor, predavanje
Organizator: Svet slovenske narodne manjšine PGŽ v sodelovanju s Svetom na ravni mesta in KPD Bazovica

Dr. Jernej Zupančič bo imel predavanje z naslovom Skupni slovenski kulturni prostor – možnosti in perspektive za slovenske skupnosti v sosednjih državah. Sledila bo razprava oz. pogovor z obiskovalci.

Dr. Jernej Zupančič je zaposlen na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete v Ljubljani, redno pa sodeluje tudi na Inštitutu za narodnostna vprašanja. Predaval je na univerzah na Dunaju, v Celovcu, Heidelbergu, Opolah in Lexingtonu. Aktivno je sodeloval na številnih mednarodnih znanstvenih sestankih in objavil nad 100 del v

znanstveni in strokovni periodiki, poleg tega pa pisal tudi gesla za enciklopedijo, leksikon, monografska dela in prispevke za nacionalni atlas Slovenije. Njegovo raziskovanje sega na aktualna področja, kot so mednarodne selitve, politična in socialna geografija, narodno vprašanje, regionalni razvoj obmejnih in narodno mešanih območij, tranzicijske države ter regionalna geografija vzhodne in jugovzhodne Evrope. V tem okviru sodeluje tudi v več skupinah in uredniških odborih, med drugim tudi pri reviji »Migracijske i etničke teme«, ki izhaja v Zagrebu, in pripravi etnične karte srednje in vzhodne Evrope.

8. april, 16.00:

Slovenski dom KPD Bazovica, sestanek mladinske skupine

Na dnevnem redu med drugim: seznanitev z novicami o tečaju fotografije in drugih dejavnostih, potek priprav na ustanovitev folklorne skupine in likovne razstave, zbiranje predlogov za izlet v Slovenijo in izbor filmov ter sodelovanje s planinsko skupino.

9. april

Knežak, Kulturni dom:

Primorska poje

Mešani pevski zbor KPD Bazovica, zborovodja Franjo Bravdica

Revija Primorska poje so zasnovali konec 60-ih let na pobudo občinskih zvez kulturnih organizacij in kulturnih organizacij Slovencev v zamejstvu. Prva revija leta 1970 je zbrala kar 51 zborov in že v prvem desetletju se je število sodelujočih zborov podvojilo, še naprej raslo da

bi - po manjšem zatišju na začetku 90-ih let - doseglo več kot 170 sodelujočih pevskih zborov in skupin. Večalo se je tudi število krajev, ki so gostili koncerte, pa tudi sodelujočih organizacij in skupnosti. MePZ Bazovica sodeluje že vrsto let, v zadnjih letih pa sta se na tem priljubljenem srečanju predstavila tudi zbora zagrebškega Slovenskega doma in splitskega Triglava. Še od časa, ko so bile meje teže prehodne, je revija Primorska poje mimo političnih razmer povezovala z mejo razdeljene Slovence na Primorskem, danes pa to pomeni priložnost, da se Primorska kot enovit kulturni prostor lažje uresniči in poglobi. (www.jskd.si)

9. april Izlet planinske skupine na Čaven

Hubelj, izvir

Vipavsko dolino na jugu omejujejo Vipavska brda in Kras, na severu pa apnenčasta pobočja Nanosa, Gore in Čavna, ki se nadaljuje v obširni Trnovski gozd. Skozi dolino teče reka Vipava s svojimi številnimi pritoki, kot so Branica, Hubelj in druge.

Povzpeli se bomo iz vasi Stomaž čez Malo goro (1032 m) do koč A. Bavčerja. Tam se bomo spočili,

se zatem vzpeli še na Kucelj (1237 m) in vrnili na izhodišče v Vipavsko dolino. Hoje bo za približno pet ur. Če nam bosta dovolila vreme in čas, si bomo ogledali še izvir Hublja in grad Rihemberk, ki priča o stoletjih dolgem interesu za nadzor te bogate doline.

12. april, 18.00: Nekdanja vojašnica na Trsatu RAJ, galerija Damir Krizmanić, razstava fotografij

Umetniški fotograf Karlo Dragan Došen bo prostore svojega ateljeja na Trsatu odprl s priložnostnim programom. Predstavil bo svoj kratki film in fotografije D. Krizmanića.

19. april, 20.00: Hrvaški kulturni dom na Sušaku Zoran Predin: Koncert za zaljubljene

Na koncertu priljubljenega slovenskega pevcu Zorana Predina bodo nastopili še Marko Zorec, Andrej Veble, Danilo Ženko in Mario Modrinjak. Predprodaja vstopnic v Dallasu.

22. april, 18.00:
SKD Snežnik, Brajdice 13, Lovran
Marija Omerza in Marija Donadić:
Svitanje, likovna razstava

SKD Snežnik organizira slovesnost v počastitev prve obletnice društva in občinskega praznika, Sv. Jurija, zaščitnika Lovrana. Ob tej priložnosti bodo v prostorih društva odprli likovno razstavo dolgoletnih članic KPD Bazovica z Reke, Marije Omerza in mag. Marije Donadić. Slednjo s Snežnikom združuje tudi tečaj slovenskega jezika, ki ga je v društvu prevzela minulo jesen, kot kaže, pa bo zaradi velikega zanimanja potekal tudi v prihodnje. Sicer pa sta članom znani obe avtorici, saj sta se predstavili v okviru likovne skupine Donja Vežica pred dvema letoma, ob prvem javnem srečanju, ki ga je za člane in pripadnike slovenske skupnosti pripravil Svet slovenske narodne manjšine občine Lovran.

22. april, 16.00:
Slovenski dom KPD Bazovica, se-
stanek mladinske skupine

Izmenjava predlogov, dogovor o izletu v Slovenijo, udeležbi pri pohodih planinske skupine, izboru filmov, napovedani likovni razstavi in tečaju fotografije.

22. april
Filodrammatica, Reka
Dan Zemlje

V počastitev našega planeta bodo predstavljene novi filmi HDLU, sodeluje tudi Karlo Dragan Došen

23. april
Ilirska Bistrica, ob vznožju Snež-
nika: prvo srečanje planincev slo-
venskih društev iz Trsta, Bazovi-
ce, Reke in Ilirske Bistrice

Eden od zastavljenih ciljev pri ustanovitvi planinske skupine KPD Bazovica na Reki je bilo navezovanje stikov z drugimi planinskimi društvi zamejskih in izseljenih Slovencev. Vsekakor imajo Slovenci, ki živijo v različnih državah, različne težave, imajo pa tudi precej skupnih, denimo finančne težave, odnosi z matično deželo, privabljanje k delu mlade člane, ohranitev jezika v tujem okolju in podobno. Te težave je vsekakor lažje premagovati s skupnimi močmi.

Predstavniki SPD Trst in KPD Bazovica

Po navezavi stikov s Slovenci iz BIH je planincem Bazovice to uspelo tudi z zamejskimi rojaki iz Trsta in okolice. Sad tega bo prvo srečanje članov športnih in planinskih društev iz primorskih krajev Italije, Slovenije in Hrvaške (Trsta, Bazovice, Reke in Ilirske Bistrice). Gostitelj srečanja bo PD Snežnik iz Ilirske Bistrice. Na tem srečanju bodo planinci Bazovice tudi praznovali četrto letnico delovanja skupine.

28. april

**Slovenski dom KPD Bazovica
Pomladi naproti, prireditev**

Edo Stojčić: Tri ženske, komedija
Režija Alojz Usenik, igrajo: Tanja Fućak, Loredana Jurković, Zdenka Jelovča, Boris Lipovac in Vladimir Biljčević

Vasja Simonič:

PISMO IZ LIBURNIJE

Snežnik včlanjen v krovno organizacijo

SKD Snežnik je sprejet v Zvezo slovenskih društev na Hrvaškem. Konec februarja smo v Lovranu gostili Svet Zveze slovenskih društev na Hrvaškem. Seje so se udeležili predstavniki vseh društev (Zagreb, Reka, Split, Šibenik, Dubrovnik in Pulj) in predstavniki

dveh novih društev, zadarske Lipe in lovranskega Snežnika, ki sta bila na tej seji sprejeta v članstvo. Predsednik zveze Darko Šonc je sejo vodil z naslednjim dnevnim redom:

1. Sprejem novih članic v Zvezo

2. Sodelovanje med članicami Zveze

3. Financiranje dejavnosti Zveze

4. Financiranje društev od strani Sveta za nacionalne manjšine RH

5. Razno

Seja je potekla v konstruktivnem in delovnem ozračju, po njej pa smo še neformalno izmenjali izkušnje. Kot nov član zveze smo bili zelo zadovoljni in ponosni, da je naše društvo izbrano za gostitelja, še bolj pa nas je razveselila udeležba. Predstavniki vseh slovenskih društev so tako imeli priložnost spoznati nas in pogoje, v katerih delamo. Kot društvo, staro šele letodni, smo ponosni na to, kar smo doslej naredili in hvaležni vsem, ki nam pri tem delu pomagajo.

S seje

Obiskali smo grob Josipa Kaplana

Dne 25.marca je minilo deset let, odkar nas je zapustil naš znani glasbeni pedagog in skladatelj Josip Kaplan.

Josip Kaplan se je rodil 23. oktobra 1910 v Krškem. Študiral je fagot in na Akademiji za glasbo v Ljubljani diplomiral iz kompozicije. Delal je kot glasbeni pedagog, zborovodja in dirigent na glasbenih šolah v Novi Gradiški, Pulju in na Reki. Večino delovne dobe je deloval kot pedagog na reški glasbeni šoli Ivan Matetič Ronjgov, živel pa je v Lovranu, kjer je tudi pokopan.

Pred skladateljstevskim grobom

Predstavniki slovenskih društev z Reke in Lovrana smo na njegov grob položili rožice in se z njegovim sinom, zdravnikom v bolnišnici v Lovranu, pomenili o naši ideji, da v okviru županijskega projekta izdamo monografski bilten o Josipu Kaplanu, ustvarjalcu in pedagogu, ki je s svojim delovanjem zaznamoval generacije glasbenikov našega kraja in uglasbil kar nekaj kompozicij, ki jih naši zbori izvajajo na svojih koncertih doma in na tujem.

Končno je le prišla pomlad tudi v Lovran!

Letošnja zima se je res zavlekla. V naših krajih se pomlad pogosto pokaže že februarja. Ni nobena redkost, da se po lepem sončnem dnevu ljudje, predvsem pa turisti, goli do pasu sončijo na kopališčih in uživajo v prijetnih in toplih dnevih, pri tem pa tudi malce porjavijo.

Konec februarja in v začetku marca se običajno že prebujata narava. Na dan pokukajo prve rožice, drevesa vzcvetijo, mi pa se radi napotimo v naravo, po beluše – šparuge ali šparglje, kot jim pravimo, ki so pri nas prava poslastica za sladokusce. Letos pa ni bilo tako.

Ko se je prvič pokazalo sonce, so ljudje veselo komentirali, da je zima končno minila. Zima pa se ni vdala in je vedno znova kazala zobe. Narava je mirovala in čakala svoj čas.

Pred nekaj dnevi pa so se le pokazale prve spomladanske rožice in prve šparuge, pa tudi amule in mandlji so zacveteli. Pomlad je le tu in vsi smo je veseli, ker imamo Slovenci naravo radi, saj, kaj pa je lepšega od cvetočega drevesa ali travnika v cvetju?

Pomlad v Lovranu

April v Lovranu

Kaj bomo počeli v Lovranu ta mesec?

Sredi aprila je Veliki teden, pred Veliko nočjo. Te vesele dneve vsi mi radi preživimo z družino ali s prijatelji, zato v tem času v društvu nismo načrtovali nobenih dejavnosti.

Po velikonočnih praznikih pa naša občina slavi velik praznik – 24. april, dan svetega Jurija, zaščitnika Lovrana in lovranske župe, obenem pa je to Dan občine Lovran. Ker letos ta dan pride na ponedeljek, bo uradna proslava v občinskih prostorih organizirana v petek, 21. aprila, naslednji dan, v soboto, pa bodo v počastitev praznika potekale različne kulturne in športne prireditve.

Naše društvo se bo v proslavo vključilo s slikarsko razstavo naših Slovenk, Marije Omerza in Marije Donadič, ki bosta v prostorih SKD Snežnik postavili na ogled svoje slike s spomladanskimi motivi. Razstavo bomo odprli v soboto, 22. aprila v popoldanskih urah, zatem pa si boste v lovranskem kinu lahko ogledali gledališko predstavo čakavskega gledališča Kastavska vila.

Če vam je ljubši celodnevni izlet, vam priporočamo, da za kosilo obi-

ščete eno od lovranskih restavracij, ki ima v tem času, v skladu s tradicijo, na jedilni listi sezonsko specialiteto, šparglje na vse načine.

Vabljeni!

Sveti Jurij

IZ DRUGIH DRUŠTEV IN SVETOV

Monografija: Josip Marotti

Dobri duh in simbol zagrebškega in hrvaškega gledališča

Josip Bobi Marotti, dobri duh Zagreba in starosta hrvaških igralcev, ki se uvršča tudi v plejado velikih slovenskih imen hrvaškega odra, je dobil monografijo (pred izidom je tudi knjiga dr. Branka Hećimovića Slovenci na hrvaškem odru). Predstavljena je bila 17. marca na pravi gledališki slovesnosti v Dramskem gledališču Gavella, katerega soustanovitelj je Marotti,

in to na istem odru, na katerem je leta 1941 odigral tudi svoj prvi profesionalni angažma v predstavi Dundo Maroje. Avtorica monografije Josip Marotti je Antonija Bogner - Šaban, ki je dolgoletno kariero, požrtvovalno pedagoško delo in Marottijeva razmišljanja o karieri in igrilstvu strnila na več kot dvesto bogato ilustriranih strani.

Legendarni igralec pa je tudi dolgoletni član in obiskovalec društva Slovenski dom v Zagrebu, kjer je pred tem pripravil izjemen večer, kot je izjemen tudi sam. Po navadi je zvezda večera vsakič, ko se pojavi, in s svojim šarmom ter iskri-vimi in duhovitimi odgovori očara vse navzoče. V pogovoru s kolegom Ivico Kunejem je obudil spomine na prihod svoje družine iz Maribora v Zagreb med drugo svetovno vojno in na igralske začetke. Mimogrede je s svojim toplim glasom, ki v sebi, kot je zapisano v biltenu, nosi pesem Slovenskih goric in zagrebških bregov, odrecital Prešerna in Gregorčiča, Kajuha in Koviča, nekdanj pa je z njim v risankah zabaval staro in mlado kot Eustahije Brzić ali nepozabni Fred Kremenček.

Slovenski dom v Zagrebu: Še en mandat sedanjemu vodstvu

Redni letni občni zbor v Slovenskem domu v Zagrebu je bil letos tudi volilni. Po besedah podpredsednika Franca Straška so soglasno sprejeli vsa poročila; sam potek je bil kar preveč miren, mnjenja se niso kresala, pa tudi protikandidatov ni bilo. Predsednik in podpredsednik, Darko Šonc in Franc Strašek, sta zadržala vodstvo, ki sta ga prevzela pred dvanajstimi leti. V

tem času sta društvo okrepila, med drugim tudi z mlado generacijo in vrsto novih dejavnosti, od založništva do okroglih miz, pa Slovenski dom vse bolj postaja pravo središče najrazličnejših dogajanj. Temu je nedvomno botrovala tudi vloga krovne organizacije, ki ima v zagrebškem društvu sedež že več kot dva mandata.

Čestitamo vodstvu in želimo uspešno delo tudi v prihodnje!

Slovenski umetniki na Reki

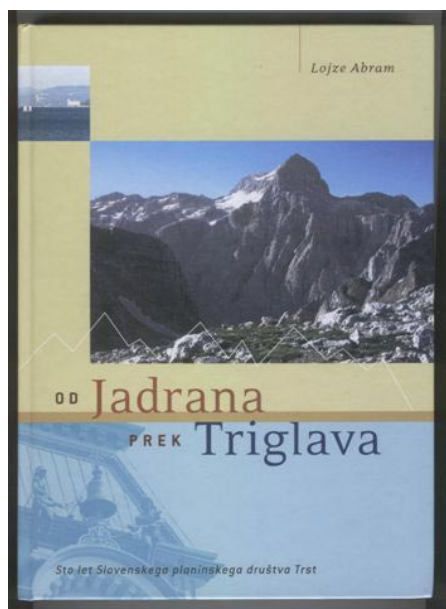
Slovenski umetniki so marca zaznamovali tudi nekatera dogajanja na Reki. Sodelovanje gledališnikov je že tradicionalno: v reškem gledališču Ivana pl. Zajca je veliko zanimanje zbudila premiera predstave Amadeus Petra Shafferja, ki jo je na oder postavil slovenski režiser Tomi Janežič in zanjo prejel pohvalne ocene, da "po kvaliteti nedvomno presega okvire hrvaške gledališke konfekcije". Predstavnika slovenskih gledališč, Samo Strelec iz SNG Maribor in Kristijan Ukmar iz SNG Ljubljana, pa sta sodelovala na dvodnevnem mednarodnem srečanju Nacionalna gledališča v 21. stoletju (17. in 18. marca).

Odmeven je bil tudi koncert v Hrvaškem kulturnem domu na Sušaku v izvedbi istrske kantavtorice Tamare Obrovac. V njeni skupini Transhistrria sta jo spremljala tudi slovenska glasbenika, basist Žiga Golob in kitarist Uroš Rakovec.

Po lanskem obisku Župančičeve frulice na Reki velja kaj zapisati tudi o letošnjem Goranovem prolječu v Lukovdolu: med nagrajenkami je tudi osmošolka Barbara

Slivar iz Pulja, ki je svoje pesmi večkrat predstavila tudi na kulturnih večerih v slovenskem društvu Istra. Prireditelj Goranovo prolječe spodbuja stike med mladimi in redno predstavlja tudi najboljše mlade pesnike iz Slovenije, zmagovalce Župančičeve frulice, in obratno, zmagovalci iz Lukovdola nastopajo na Frulici. Letos se je v Lukovdolu tako predstavila lanska nagrajenka Župančičeve frulice, pesnica Doroteja Vidmar, ki smo jo novembra lani spoznali tudi na odru Bazovice, v okviru nastopa Župančičeve frulice v našem društvu.

NOVO NA KNJIŽNIH POLICAH

Od Jadrana prek Triglava, Alojz Abram

Delo Alojza Abrama je kronološki zgodovinski zapis bogate in odmevne stoletne dejavnosti Slovenskega planinskega društva Trst od njegove ustanovitve maja leta

1904 do leta 2004. Avtor nazorno zapisuje vzroke in vzgibe, ki so privedli do ustanovitve tedaj podružnice Slovenskega planinskega društva iz Ljubljane. Opisuje postopno rast in uveljavitev dejavnosti ter uspešne posege društva v narodnoobrambno duhu na vseh področjih planinstva in jamarstva. Avtor nato piše o najtemnejšem obdobju fašističnega nasilja in poznejši nasilni prepovedi obstoja društva ter njegovi ilegalni dejavnosti. Kronologija se nadaljuje z obnovo društva po drugi svetovni vojni, z naglim vzponom in odmevnimi uspehi tudi v himalajskem gorskem svetu. Zapis stoletnega sosledja dogodkov avtor konča s proslavami visokega društvenega jubileja leta 2004. Več: www.spdt.org

NESPREGLEDANO

Škrat na spletni strani koordinacije SLOMAK

...The oldest Slovene community center in Europe

The first ideas about the association of Slovenes in Croatia are over a hundred years old. The Slovene community in Croatia can pride itself on the oldest Slovene community center in Europe, the Cultural Educational Society Slovene Community Center Zagreb, which has been functioning for 77 years, associating Slovenes in Zagreb. The second oldest society in Croatia is the Slovene Community Center, Cultural Educational Society Bazovica, which will celebrate its 50th anniversary in 2007.

Lately, the interest in new societies has been increasing. Today the

Association of Slovene Societies in Croatia associates eight Slovene societies with 4.000 members. The main task of all the societies is to contribute to the preservation not only of Slovene national identity but also to contribute to Croatian culture, science and art...

Škratek v Državnem zboru-www.dz-rs.si:

...Besedilo

ČASOVNI POTEK

15. SEJE DRŽAVNEGA ZBORA,
KI SE BO PRIČELA V SREDO
27. 3. 2006

Ponedeljek, 27. 3. 2006: 14.00 Določitev dnevnega reda

Predsednik državnega zbora je po dogovoru na kolegiju predsednika zbora predlagal zboru, da dnevni red 15. seje razširi z:...

AKTUALNO

SLOMAK

Obisk predstavnikov koordinacije SLOMAK je na novinarski konferenci predsednik Rudi Pavšič ocenil pozitivno in med drugim je dejal, da so skupaj začeli pot spoznavanja evropskih institucij. Dotaknil se je srečanja s podpredsednico delovne skupine za manjšine v Evropskem parlamentu Kingo Gal in poudaril pomen predloga, da bi se nova agencija za temeljne pravice, ki jo bo EU ustanovila na Dunaju, ukvarjala tudi specifično s problemi narodnih manjšin. Ta njena prizadevanja morajo podpreti vse manjšine v Evropi in po svojih močeh prispevati, da se pobuda tudi uresniči. Pomembno je tudi

dejstvo, da namerava EU proglasiti leto 2008 za leto medkulturnega dialoga. Pavšič meni, da bo moral Slomak tudi razmisliti o primerni povezavi z institucijami, saj je v Evropi sistem lobiranja zelo uveljavljen. Obisk je evropskim poslancem in veleposlanikom posredoval kar nekaj predlogov in ocen ter že odmeval v državah, kjer manjšine živijo in tudi v Sloveniji. (www.primorski.it)

Obavljamo del skupnega dokumenta, ki posebej zadeva Slovence na Hrvaškem:

Slovenci na Hrvaškem so zaskrbljeni, ker slabi odnosi med Slovenijo in Hrvaško dejansko onemogočajo pozitiven razvoj njihove skupnosti; zato izražajo željo, da bi tudi s pomočjo evropskih institucij prišlo v postopku približevanja Hrvaške Evropski Uniji do izboljšanja odnosov s Slovenijo in v tem okviru tudi do definicije statusa slovenske manjšine.

Državni zbor RS: Zakon o odnosih RS s Slovenci zunaj meja na tretji obravnavi, sprejem predvidoma prvi teden v aprilu(?). Več v prihodnji številki.

Tudi Hrvaški predsednik Stjepan Mesić za dvojno glasovanje

Hrvaški predsednik Stjepan Mesić podpira možnost, da bi imeli pripadniki narodnih manjšin na prihodnjih parlamentarnih volitvah pravico do dvojnega glasovanja. To je izjavil po pogovoru z delegacijo saborskega Kluba narodnih manjšin (16. 3.), ki ga je seznanila z uresničevanjem Zakona o pravicah

narodnih manjšin, sprejetim pred štirimi leti, in prvim, sicer zapoznelim poročilom vlade v tej zvezi. Po mnenju poslancev je poročilo pomanjkljivo in necelovito, saj ne upošteva lanskega leta niti realnega stanja nasploh, ki je slabše od uradnih ocen. Ob tem so med drugim opozorili na probleme v manjšinski samoupravi, pri svetih in predstavnikih na lokalni in regionalni ravni. Ti namreč še niso povsod registrirani, ali pa ne delujejo, predvsem zaradi nerazumevanja lokalnih oblasti. Znova pa sta obe strani poudarili pomen nenehnega razvijanja pozitivnega odnosa do manjšin in njihove kulture.

V Furlaniji - Julijski krajini kmalu prost pretok za delavce iz Slovenije?

Italijanski minister za delo in socialne zadeve Roberto Maroni je napovedal, da je Italija pripravljena storiti izjemo glede prehodnega obdobja za delavce iz novih članic EU. Tako naj bi do 30. aprila z RS podpisali dvostranski sporazum, ki bi kljub veljavnemu prehodnemu obdobju Slovincem omogočal zaposlovanje na območju dežele Furlanije - Julijske krajine (FJK), natančneje v Trstu in v Gorici, Italijanom pa v Kopru in Izoli. V FJK gre namreč za poseben položaj, ker delavci iz obmejnih območij niso potencialni nezakoniti iskalci zaposlitve; podvrženi pa so režimu, ki velja za delavce iz novih članic EU. V pripravi je pobuda, ki naj bi prerasla v dvostranski dogovor med Ljubljano in Rimom, vključena pa bi bila tudi deželna vlada FJK. Dogovor naj bi bil podpisan do 30. aprila, ko se iztečeta prvi dve leti

prehodnega obdobja za delavce iz novih članic EU. Če do dogovora ne bo prišlo, olajšav ne bo, italijanska vlada pa bo prehodno obdobje predvidoma podaljšala za nadaljnja tri leta, tako kot sta se odločili tudi Nemčija in Avstrija. V skladu s pristopno pogodbo so stare članice EU dobile pravico, da dostop do nacionalnih trgov dela za delavce iz novih članic srednje in vzhodne Evrope omejujejo do največ sedem let, in sicer v fazah dve plus tri plus dve leti. Prva faza se izteka letos in stare članice morajo Evropski komisiji do 30. aprila sporočiti, ali se bodo odločile za nadaljnje podaljšanje (www.mladina.si, STA).

ŠTUDIJ V SLOVENIJI

Roki za oddajo dokazil: kandidati morajo spričevala in vse potrebne dokumente za postopek priznavanja poslati v petih dneh po tem, ko jim bo izdano spričevalo o zaključku srednje šole oziroma najpozneje do 14. avgusta 2006.

Priznavanje spričeval posredujejo izobraževalne ustanove ter informacijski center za priznavanje visokošolskih diplom ENIC/NARIC. <http://www.enic-naric.net>

Druga prijava za vpis: rok je od 29. avgusta do 8. septembra 2006 za prosta mesta, ki bodo 28. avgusta objavljena na spletni strani. Prijave se lahko oddajo v pisni obliki (obr. 1,71/2), pošljejo pa se na naslov Visokošolska prijavnoinformacijska služba, p. p. 524, 1001 Ljubljana. Dokazila o izpolnjevanju vpisnih pogojev oziroma za postopek priznavanja izobraževanja pošljejo skupaj z Drugo prijavo za vpis ali najpozneje do 20. septembra 2006.

PROJEKT: SLOVENSKI PRISPEVEK ŽUPANIJSKI DEDIŠČINI

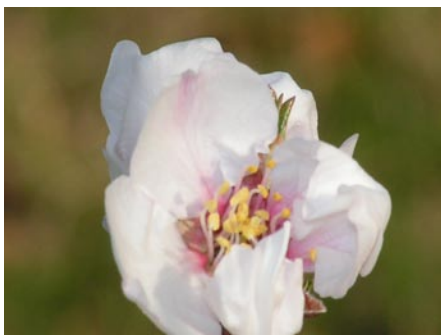
ZAHVALA

Za prejeto gradivo o gledališčniku **Radetu Pregarcu** se najlepše zahvaljujemo direktorju in uredniku revije Maska - **Emilu Hrvatinu** in direktorju Slovenskega gledališkega muzeja **Ivu Svetini**.

Zahvala velja tudi **Tomažu**, ki je gradivo prinesel na Reko.

Podobe Majlonta:
nastopil je tudi MePZ KPD Bazovica

Pomlad v Lovranu

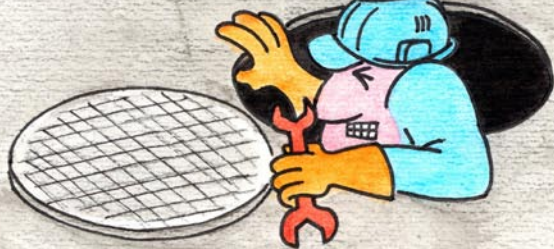
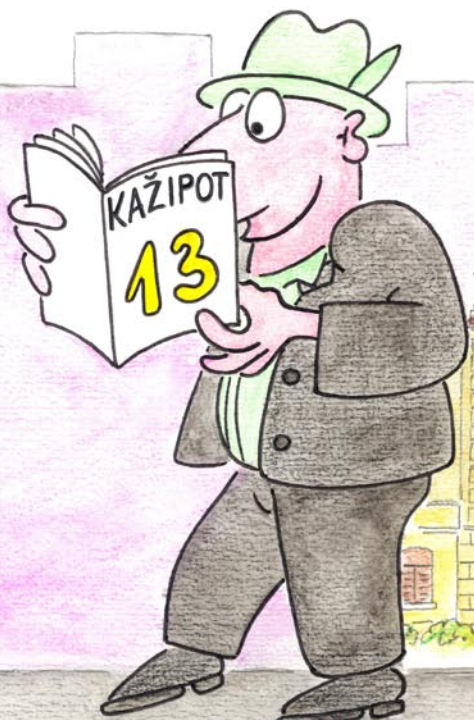
Podobe Majlonta:
Ludmila Ličen in Vitomir Vitaz

Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH
Savska 41, 10 000 Zagreb

Veleposlanik:
prof. Milan Orožen Adamič

Uradne ure:
ponedeljek - petek od 09.00 do 12.00
tel.: (01) 63 11 000, (01) 63 11 011,
faks: (01) 61 77 236,
el. pošta: vzg@mzz-dkp.gov.si
konzularni oddelek: tel.: (01) 63 11 014 ,
faks: (01) 61 21 511

Konzularni dan na Reki:
Slovenski dom KPD Bazovica,
Ul. Podpinjol 43:
previdoma prvo sredo v mesecu, tokrat:
12.04. 2006: 10.00-13.00, 16.00-18.00

B. Pica